

**Szanowni Państwo, Koleżanki i Koledzy,
Doktorantki i Doktoranci, Studentki i Studenci**

Wciąż, niestety, covid. Nasza praca, nauczanie i studiowanie przebiega w dalszym ciągu pod znakiem pandemii. Wchodzimy w tym momencie w końcówkę semestru, w który niemal w całości zajęcia prowadzone były zdalnie. Nie jesteśmy pewni, czy kolejny semestr będzie lepszy, bardziej normalny.

Mijający miesiąc upłynął jednak na naszym Wydziale pod znakiem „rozliczeń” z wizytami Komisji Akredytacyjnych. Trzymamy kciuki za wszystkie oceniane kierunki studiów! Nie ma wątpliwości, że niebawem nadejdą kolejne kontrole. Postaramy się przygotować Wydział do tego wyzwania.

Jednym z problemów, który absorbuje naszą uwagę, jest nadchodząca ewaluacja. Czasu nie zostało nam dużo. Postaramy się dać wszystkim wydziałowym dyscyplinom jak najwięcej informacji, aby w tej ewaluacji uzyskać jak najlepsze wyniki. A mamy na Wydziale aż sześć ocenianych dyscyplin nauki. Od naszych przygotowań zależy nie tylko ich finansowanie, ale też losy Uniwersytetu Wrocławskiego jako uczelni badawczej. Jestem przekonany, że wszyscy czujemy ciężar odpowiedzialności.

W naszym Dziekanacie wciąż zmiany, czasami nieoczekiwane. Odchodzi od nas nasz dotychczasowy pełnomocnik finansowy Wydziału, Pan Paweł Bandura. Będzie pracował w branży IT – niestety nie jesteśmy w stanie konkurować finansowo z nowym pracodawcą Pana Pawła. Wydział jednak nie zostaje bez pełnomocnika finansowego. Na tym stanowisku, od 1 lutego, będzie pracowała Pani Anna Borys, do tej pory zatrudniona w Kwesturze UW. Na pewno obsługa finansowa naszego Wydziału będzie fachowa i rzetelna. Przekazanie obowiązków odbyło się bardzo płynnie.

Nie dajemy się wirusom i robimy to, co do nas należy. Wszystkiego dobrego w Nowym Roku!

Fot. Magdalena Marcula

**dr hab. Artur Błażejowski, prof. UWr
Dziekan**

Z ŻYCIA WYDZIAŁU

NOWI PRACOWNICY W DZIEKANACIE

Miło nam poinformować, że od 1 lutego 2021 r. pracę w Dziekanacie naszego Wydziału rozpoczynają **Pani mgr Anna Borys** i **Pani mgr Małgorzata Malawa-Bandura**. Pani A. Borys będzie Pełnomocnikiem Dziekana ds. finansowo-administracyjnych. Z kolei Pani M. Malawa-Bandura będzie pracowała w Dziekanacie studiów stacjonarnych, prowadząc kierunek historia.

mgr Anna Borys, nowa Pełnomocnik
Dziekana ds. finansowo-administracyjnych

REMONT I USPRAWNIENIA W BUDYNKU PRZY UL. DAWIDA

Z początkiem nowego roku rozpoczął się w obiekcie przy ul. Dawida 1 długi wyczekiwany remont kapitalny i wymiana pokrycia dachowego. Harmonogram prac przewiduje trzy etapy, które zakończą się w sierpniu tego roku.

Z początkiem nowego roku zasoby Instytutu Pedagogiki wzbogacone zostały o mechaniczny schodolaz, przeznaczony do samodzielnego przemieszczania wózków dla osób niepełnosprawnych. Urządzenie to dostosowane jest do transportu różnego rodzaju wózków, niezależnie od posiadanych kół i rodzajów napędu. Dzięki temu znacznie zniweluje bariery architektoniczne w budynku i ułatwi poruszanie się po obiekcie zainteresowanym osobom. Ten niezwykle potrzebny zakup możliwy był dzięki wydatnej pomocy pani dr hab. Barbary Winczury, która w naszym Uniwersytecie pełniła w minionej kadencji funkcję Pełnomocnika Rektora ds. poprawy jakości kształcenia studentów z niepełnosprawnością.

ODZNACZENIA I NAGRODY

Pierwszy w Polsce podręcznik akademicki pt. *Psychodietetyka* pod redakcją naukową **dr hab. Anny Brytek-Matery, prof. UWr** z Instytutu Psychologii zajął 2. miejsce na liście bestsellerów Wydawnictwa Lekarskiego PZWL w 2020 roku. Podręcznik okazał się najchętniej czytany wśród wszystkich książek wydanych przez PZWL w poprzednim roku (został opublikowany w czerwcu 2020 r.).

KONFERENCJE, WYKŁADY, WYJAZDY ZAGRANICZNE

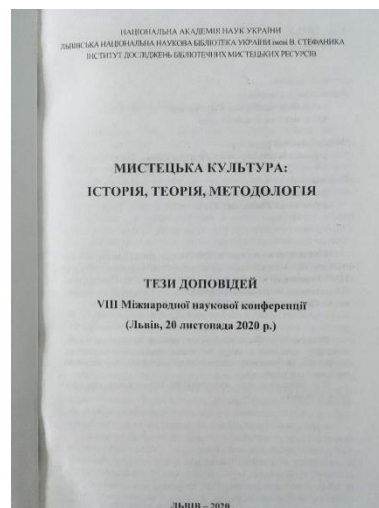
Jeszcze w zeszłym roku, 16 października 2020 r., odbyło się sympozjum jubileuszowe dotyczące 10-lecia Akademii Młodych Uczonych i Artystów. **Dr Grzegorz Joachimiak**, pracownik Instytutu Muzykologii i wiceprzewodniczący AMUiA wygłosił referat pt. *Caspar Neumann. Dusze i fundusze* poświęcony planom realizacji interdyscyplinarnego projektu badawczego dotyczącego obszarów historii muzyki, kompozycji, sztuki, socjologii i psychologii oraz demografii Wrocławia jako miasta modelowego w myśl „tablic narodzin i śmierci Neumanna”, co w interesujący sposób koresponduje z obecnym okresem pandemii. Głównym organizatorem sympozjum on-line było Wrocławskie Centrum Akademickie. Materiały z sympozjum dostępne są pod adresem:

<https://www.youtube.com/user/AkademiaMlodychUiA/videos>,

z kolei program dostępny jest tutaj:

<http://muzykologia.uni.wroc.pl/Instytut-Muzykologii/Aktualnosci/Jubileusz-10-lecia-Akademii-Mlodych-Uczonych-i-Artystow>.

Dr Grzegorz Joachimiak z Instytutu Muzykologii wziął również udział w VIII Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Мистецька культура: історія, теорія, методологія” („Kultura artystyczna: historia, teoria, metodologia”) zorganizowanej przez Instytut Badań Bibliotecznych Zasobów Sztuki Lwowskiej Narodowej Naukowej Biblioteki Ukrainy im. W. Stefanyka. Pan dr G. Joachimiak przedstawiał referat pt. „*Magnificentia*” i „*splendore*”. *Patronat muzyczny Sapiehów w kontekście kolekcji muzykaliów z Krasieczyna*. W tej edycji obrady odbyły się 20 listopada 2020 r. w formie zdalnej; sesje odbywały się równolegle, podczas których wygłoszono niespełna 90 referatów, głównie autorstwa badaczy z Ukrainy i Polski.

17 grudnia 2020 r. **Międzynarodowa Katedra UNESCO** działająca w Instytucie Pedagogiki, zorganizowała on-line XI Międzynarodowe Seminarium Naukowe z udziałem **prof. Marii E. Duarte** (Uniwersytet w Lizbonie) na temat: *Poradnictwo na rzecz budowania*

sprawiedliwości społecznej. W seminarium udział wzięli również badacze z Argentyny i Polski a także pracownicy instytucji rynku pracy i studenci Instytutu Pedagogiki.

Dnia 13 stycznia 2021 r. **dr Aleksandra Ziober** z Instytutu Historycznego wygłosiła wykład pt. *Śląsk i Wrocław w świetle polskich diariuszy podróży (XVI–XVIII w.)*. Prelekcja odbyła się w ramach współpracy z Zamkiem Piastów Śląskich w Brzegu.

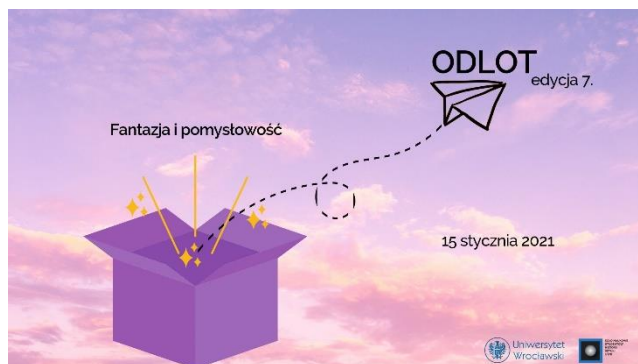
Wykład można oglądać pod linkiem:

<https://www.facebook.com/zamekBrzeg/posts/3735529149860220>

Pani dr Aleksandra Ziober na Zamku Śląskich Piastów w Brzegu

Dnia 15 stycznia 2021 r. odbyła się w trybie zdalnym konferencja naukowa „**Odlot. Fantazja i pomysłowość**” zorganizowana przez Koło Naukowe Studentów Historii Sztuki UWrocław. Była to już siódma edycja „Odlotu” – corocznego wydarzenia poświęconego nowym tematom i metodom historii sztuki oraz badań nad wizualnością.

W wystąpieniach poruszono szeroką gamę tematów, zastanawiając się nad szeroko pojętą sztuką oraz wizualnością, często wkraczającą w sferę życia społeczno-kulturalnego. Referaty dotyczyły także współistnienia kultury i sztuki w czasach nam współczesnych, teorii feministycznych, designu, a także zagadnień odnoszących się do sztuki dawnej, która niekoniecznie okazuje się tak

bardzo odległa.

Organizatorami i organizatorkami wydarzenia byli studenci i studentki Koła Naukowego Studentów Historii Sztuki UWrocław: **Maciej Baranowski, Natalia Gaj, Marta Nokielska, Agnieszka Obal, Hanna Olborska, Aleksandra Podlejska, Adam Porwich, Barbara Salij-Hofman, Sara Szczegóła i Milena Wojtyła**.

Ogółem wygłoszono osiem referatów, a także trzy wystąpienia specjalne pracowników i pracowniczek naszego wydziału: **dr hab. Doroty Koczanowicz, prof. UWrocław z Instytutu Kulturoznawstwa oraz prof. dr hab. Andrzeja Koziela i dr hab. Cezarego Wąsa z Instytutu Historii Sztuki**.

Więcej informacji o konferencji oraz jej program:

<https://www.facebook.com/events/834991817046488/>

W dniach 20–22 stycznia 2021 r. **prof. dr hab. Paweł Jaworski** z Instytutu Historycznego wziął udział w międzynarodowym workshopie zorganizowanym przez Uniwersytet w Oslo „Scandinavian Internationalists: Transnational Biographical Entry Points”. W sesji zatytułowanej „Scandinavian internationalist navigates interwar politics” wygłosił referat pt. *The career of Helmer Rosting in the Secretariat of the League of Nations*

– *from enthusiasm to contestation*. Workshop był drugim spotkaniem dyskusyjnym w cyklu dotyczącym dyplomacji wielostronnej krajów skandynawskich.

W ramach wzbogacania oferty dydaktycznej Uczelni Badawczej – Uniwersytetu Wrocławskiego na połączonych seminariach magistersko-doktorskich prowadzonych przez **dr hab. Agnieszkę Zabłocką-Kos, prof. UW** w Instytucie Historii Sztuki rozpoczął się cykl spotkań z wybitnymi polskimi i zagranicznymi naukowcami. Dyskutowane są na nich książki zaproszonych gości, uprzednio omawiane na zajęciach. Jako pierwszy dwukrotnie wystąpił **dr Konrad Matyjaszek** z Instytutu Sławistyki Polskiej Akademii Nauk, autor książki *Produkcja przestrzeni żydowskiej w dawnej i współczesnej Polsce* (Wyd. Universitas, Kraków 2019). W spotkaniach wzięli ponadto udział znani specjaliści zajmujący się historią Żydów oraz historią Warszawy z Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Warszawskiego oraz Instytutu Historii PAN. Dzięki możliwości prowadzenia zajęć online spotkania takie mogą stać się atrakcyjnym uzupełnieniem dydaktyki.

PROJEKTY NAUKOWE

Dr Paweł Duma z Instytutu Archeologii otrzymał stypendium im. Mieczysława Bekkera z NAWA na roczny wyjazd do Stanów Zjednoczonych (planowy na okres wrzesień 2021 – wrzesień 2022). Pan dr P. Duma będzie realizował projekt dotyczący stanowisk badanych archeologicznie związanych z produkcją i wytwórczością w pierwszych fazach kolonizacji angielskiej. Tytuł projektu: *The significance of production and manufacturing in the early English colonisation of the East Coast of North America (1580–1650)*. Ośrodkiem przyjmującym jest Uniwersytet Bostoński. Więcej informacji na stronie:

<https://nawa.gov.pl/nawa/aktualnosci/wyniki-naboru-w-programie-im-mieczyslawa-bekкера-2020>

POPULARYZACJA WIEDZY

Pod koniec grudnia 2020 r. **dr Agata Gabiś** z Instytutu Historycznego wzięła udział w projekcie Plac Grunwaldzki OD_NOWA, czyli w cyklu działań edukacyjnych i animacyjnych, adresowanych do mieszkanki i mieszkańców Osiedla Plac Grunwaldzki. Dr A. Gabiś współtworzyła wirtualne kompendium wiedzy o osiedlu i przygotowała tekst wprowadzający w historię miejsca, jego architekturę i współczesność. Wszystkie materiały dostępne są na stronie projektu:

<https://placgrunwaldzki.com/>

W dniach 9 i 16 stycznia 2021 r. odbył się etap okręgowy **XLVII Olimpiady Historycznej**. W części pisemnej udział wzięło niemal stu uczniów szkół średnich z ponad czterdziestu szkół z całego województwa dolnośląskiego. Do części ustnej zakwalifikowano czternaście osób, które (w formie zdalnej) odpowiadały przed dwiema Komisjami. Pierwsza obradowała w składzie: **prof. dr hab. Jerzy Maroń, dr hab. Piotr Cichoracki, prof. UW, dr Dorota Wiśniewska**. W skład drugiej weszli: **dr hab. Joanna Dufurat, dr hab. Dagmara Adamska, dr hab. Mateusz Żmudziński i dr Małgorzata Skotnicka-Palka**. Pracę Komisji

zorganizowali Przewodniczący Komitetu Okręgowego **prof. dr hab. J. Maroń** oraz Sekretarz Komitetu Okręgowego **dr hab. Robert Kołodziej, prof. UW**. Do zawodów centralnych zakwalifikowało się sześciu najlepszych uczniów. Centralny etap Olimpiady zaplanowany jest na początek kwietnia 2021 r.

NOWE PUBLIKACJE

Zboża to szczególna grupa roślin uprawnych, które od tysięcy lat stanowią podstawę diety i wyżywienia człowieka decydując o jego dniu dzisiejszym oraz o przyszłości. Wpisane na stałe w rolnictwo określają w sposób naturalny również miejscowy krajobraz przyrodniczy i kulturowy. Są ważkim elementem ekonomii i życia społecznego. W swoim bogactwie zagadnień odciskają się w polityce. Nie można zapomnieć również o kulturze, gdzie stanowią natchnienie i inspirację dla poetów, pisarzy, malarzy, kompozytorów, filmowców. Zboże we wszystkich wspomnianych kontekstach wpisane jest bardzo mocno w krajobraz Dolnego Śląska. Waga problematyki związanej z rolnictwem we wspomnianym regionie stała się zasadniczym impulsem do podjęcia inicjatywy skoncentrowania uwagi badaczy tematu nad wspomnianym zagadnieniem. Bezpośrednią inspirację stanowiło zaś zboże w całym swoim ogromnym bogactwie tematów, od uprawy, przetwarzania, konsumpcji po szeroko rozumiane kulturowe aspekty tak w kontekście historycznym, jak i teraźniejszości. Efektem wspomnianych starań jest wieloautorska publikacja naukowa Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego o charakterze monograficznym pt. **„Głodnemu chleb na myśli”**. **O znaczeniu politycznym, gospodarczym, społecznym i kulturowym zboża na ziemiach polskich ze szczególnym uwzględnieniem Dolnego Śląska**, pod red. **Joanny Nowosielskiej-Sobel, Grzegorza Straucholda i Rafała Nowakowskiego** (Księgarnia Akademicka, Kraków 2020). W realizację projektu byli czynnie zaangażowani Starosta Powiatu Wrocławskiego oraz Ośrodek Kultury i Sztuki we Wrocławiu Instytucja Kultury Samorządu Województwa Dolnośląskiego. Książka została objęta patronatem medialnym „KUCHNI. Magazynu dla smakoszy”. Fascynująca problematyka zbóż potraktowana jest w publikacji interdyscyplinarnie. Do współpracy zaproszono bardzo szerokie grono osób podejmujących w swoich aktywnościach problematykę historii i znaczenia zbóż – zarówno w dalszej, jak i bliższej przeszłości oraz w kontekście współczesności. W projekcie wzięli udział naukowcy i badacze tematu reprezentujący różnorodne dziedziny, w tym historycy, historycy sztuki, etnologowie, językoznawcy, kulturoznawcy, folklorysty, regionaliści, technolodzy zbóż, młynarstwa i piekarnictwa, technolodzy piwowarstwa i gorzelnictwa, farmaceuci oraz muzealnicy i archiwiści z różnych ośrodków naukowych Polski i Czech. W gronie autorów książki znaleźli się pracownicy Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Dolnośląskiej Szkoły Wyższej we Wrocławiu, Uniwersytetu Śląskiego w Opawie (Slezská univerzita v Opavě), Muzeum Etnograficznego Oddział Muzeum

Narodowego we Wrocławiu, Archiwum Państwowego we Wrocławiu Oddział w Bolesławcu oraz Archiwum Państwowego w Płocku Oddział w Kutnie. Do publikacji zostali zaproszenie również młodzi zdolni adepci nauki, którzy stawiają na tym, jakże fascynującym, ale równie trudnym obszarze swoje pierwsze kroki. Mowa tu o trzech studentach Instytutu Historycznego Uniwersytetu Wrocławskiego. Ważką inspiracją dla wspomnianej idei stanowiło jedno z głównych założeń autorskiego zwycięskiego projektu w ramach programu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Inicjatywa Doskonałości – Uczelnia Badawcza” przygotowanego przez zespół pod kierownictwem Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego prof. dr hab. Przemysława Wiszewskiego. Mowa tu o wdrażaniu studentów w projekty badawcze naszej Alma Mater oraz zachęcanie młodych badaczy do udziału w dyskursie naukowym. Studenci zostali objęci wnikliwą opieką merytoryczną pracowników Instytutu Historycznego prof. dr hab. Grzegorza Straucholda, prof. dr hab. Leszka Ziątkowskiego oraz dr hab. Joanny Nowosielskiej-Sobel, prof. UW.

Publikację charakteryzuje bardzo szeroki wachlarz problemów tematycznie związanych z głównym bohaterem książki – zbożem. Zostało ono ukazane zarówno w kontekście przyrodniczym, jak i historii politycznej, gospodarczej oraz społecznej. Wskazano również na jego rolę i funkcje kulturowe w Europie, w tym na ziemiach polskich ze szczególnym uwzględnieniem Dolnego Śląska na przestrzeni wieków. Jakże bogate zainteresowania badaczy tematu znalazły swoje odbicie w następujących rozdziałach publikacji: ***Łany złotych zbóż w krajobraz Dolnego Śląska wpisane*** (Joanna Nowosielska-Sobel, Rafał Nowakowski), ***Dobrobyt wsi to dobrobyt miast, czyli zboża w polityce*** (Stanisław Ciesielski, Rafał Klementowski), ***Doradztwo agronomiczne, czyli o należytej uprawie roli*** (Piotr Badyňa, Jagna Rita Sobel, Jolanta Leśniewska), ***Zboża w kartografii i heraldyce*** (Grzegorz Strauchold, Marek L. Wójcik), ***Dobry młyn wszystko zmiele, a... spichlerz przechowa*** (Elżbieta Kościk i Szymon Klecz, Adam Baniecki, Agata Gabiś), ***Dobra i bułka przy chlebie, czyli zboża na stole*** (Grzegorz Sobel, Marcin Gadocha, Waldemar Źarski, Irena Korbelářová i Rudolf Źáček, Dorota Świtała-Trybek i Lidia Przymuszała, Anna Czubaszek, Józef Błażewicz i Joanna Kawa-Rygielska), ***Kipi kasza..., czyli językowo-kulturowe aspekty problematyki zbożowej*** (Alicja Nowakowska), ***Plon niesiemy plon w gospodarza dom – kulturowe znaczenie zbóż*** (Maria Herok, Agnieszka Szepetiuk-Barańska, Jacek Bohdanowicz), ***Natura uzdrowia – o znaczeniu zbóż w farmacji i kosmetyce*** (Danuta Raj, Jakub Węglorz, Wiktoria Wójcik) oraz ***Zboże inspiruje...*** (Kamil Burczyński).

Niniejsza publikacja stanowi drugi tom serii wydawniczej „Wieś dolnośląska bogactwem ziemi pisana”. W tym miejscu warto podkreślić, iż książka ta powstawała w szczególnym czasie pandemii koronawirusa, której ograniczenia bardzo mocno komplikowały prace badawcze nad podjętymi przez Autorów tekstu zagadnieniami. Tym bardziej więc cieszymy się z jej wydania. Jest to dowód, iż szczęśliwie nauka nie ugina się przed przeciwnościami losu prokurowanymi tak nieoczekiwanie przez nie zawsze nam życzliwy świat mikroorganizmów.

Przemiany demokratyczne w Polsce w 1989 roku i zburzenie muru berlińskiego oraz perspektywa zjednoczenia Niemiec ponownie postawiły sprawę statusu prawnego granicy na Odrze i Nysie Łużyckiej na porządku dziennym. Z perspektywy 30 lat można stwierdzić, że Konferencja „2 + 4”, zawarty w jej wyniku Traktat „2 + 4” oraz podpisany 14 listopada 1990 r. bilateralny Traktat o potwierdzeniu granicy polsko-niemieckiej miały fundamentalne znaczenie dla nowej „architektury politycznej” Europy, a dla Polski znaczenie egzystencjalne.

W trzydziestą rocznicę podpisania Traktatu o potwierdzeniu granicy polsko-niemieckiej, 14 listopada 2020 r., Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. Willy'ego Brandta Uniwersytetu Wrocławskiego wraz z Katedrą Prawa Międzynarodowego i Prawa UE Kolegium Prawa Akademii Leona Koźmińskiego zorganizowały konferencję, której zadaniem było przypomnienie ówczesnych wydarzeń, przebiegu negocjacji oraz ich uwarunkowań politycznych i prawnych. Niniejsza książka pt. **Akt historyczny. 30 lat Traktatu o potwierdzeniu granicy polsko-niemieckiej na Odrze i Nysie Łużyckiej**, pod redakcją **Jana Barcza** i **Krzysztofa Ruchniewicza** (Wrocław-Warszawa: Dom Wydawniczy ELIPSA, 2021) odwołuje się do tej konferencji, a zamieszczone w niej rozdziały są autorstwa świadków i uczestników ówczesnych wydarzeń: szefa polskiego zespołu negocjacyjnego profesora Jerzego Sułka oraz członków tego zespołu profesorów Jana Barcza oraz Jerzego Kranza. Wśród autorów jest również historyk, profesor Krzysztof Ruchniewicz, zajmujący się najnowszą historią stosunków polsko-niemieckich.

Pod koniec 2020 r. ukazała się książka **prof. dr. hab. Jana Kęsika** z Instytutu Historycznego pt. **Prześladowania komunistyczne w Pieszycach 1945–1956. Studium terroru i prowokacji** (Wrocław-Warszawa 2020, ss. 312, wydana przez Instytut Pamięci Narodowej). Autor skoncentrował się przede wszystkim na tych działaniach lokalnej społeczności, które były zorganizowanymi próbami obrony niepodległego bytu oraz reakcjach na to ze strony komunistycznego aparatu władzy. Książka nie jest adresowana tylko do mieszkańców Pieszyc i okolic. Jest próbą pokazania w szerszym wymiarze, choć na jednostkowym przykładzie, jak wyglądała działalność antykomunistyczna na ziemiach poniemieckich świeżo przyłączonych do Polski. Pod tym względem różniła się znacząco od ziem centralnej Polski. Uzmysławia też trudności warsztatowe, na jakie napotyka badacz próbujący wykorzystywać materiały „bezpieki” z tego okresu.

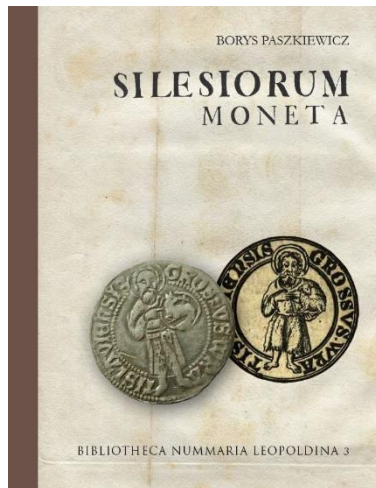

Wraz z początkiem roku ukazała się książka **dr Agnieszki Janik** z Instytutu Pedagogiki zatytułowana **Podwórkowe przestrzenie i miejsca zabaw. Studium pedagogiczno-kulturowe**. Autorka porusza zagadnienia związane ze współczesnymi badaniami nad dzieckiem i dzieciństwem. Eksploruje zróżnicowanie warunki życia i dorastania dzieci, ukazując bogactwo światów ich przeżyć oraz kształtujące je praktyki kulturowe. Badania zostały przeprowadzone w środowisku Przedmieścia Oławskiego we Wrocławiu. Miały charakter jakościowy. Ich ważnym celem była próba krytycznego przyjrzenia się wielowymiarowej

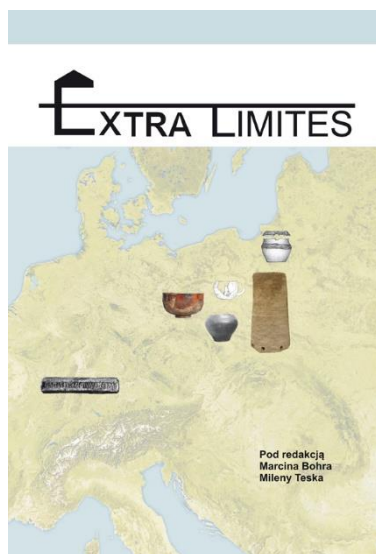
rzeczywistości społeczno-kulturowej kryjącej się za dziecięcą zabawą w podwórkach oraz praktykami kulturowymi dorosłych i dzieci. Książka została wydana przez Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego i jest dostępna m. in. w Bibliotece Cyfrowej Uniwersytetu Wrocławskiego:

<https://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/publication/129629/edition/119024#description>

Książka **prof. Borysa Paszkiewicza** z Instytutu Archeologii *Silesiorum moneta czyli mennictwo śląskie w późnym średniowieczu (1419–1526) z katalogiem monet śląskich, kłodzkich i łużyckich z lat 1327–1526* (Wrocław-Warszawa 2021, ss. 465, ok. 2000 zdjęć) to trzeci tom w serii „Bibliotheca Nummaria Leopoldina”. Instytut Archeologii we współpracy z Warszawskim Centrum Numizmatycznym wydał monografię mennictwa śląskiego w XV i na początku XVI w. Książka na nowo rozpoznaje i porządkuje ogromny, głównie anonimowy materiał numizmatyczny. Ten nowy porządek monet i analiza ich treści pozwalają dostrzec przemiany gospodarcze i polityczne późnośredniowiecznego Śląska, a także rolę monety w formowaniu się śląskiej tożsamości.

Obficie cytowany materiał kronikarski i dokumentarny umieszcza monetę w życiu codziennym miasta i wsi śląskiej.

Od sześciu lat w Instytucie Archeologii UW **dr Marcin Bohr** we współpracy z **dr Mileną Teską** z Wydziału Archeologii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu realizuje cykl międzynarodowych, otwartych seminariów poświęconych archeologii okresu przedrzymskiego, wpływów rzymskich i wędrówek ludów w Europie Środkowej pod tytułem „Extra limites”. Projekt w tak zarysowanych ramach chronologiczno-organizacyjnych jest zupełnie wyjątkowy w skali kraju i pionierski. Seminaria realizowane są z małymi wyjątkami co miesiąc, naprzemiennie w Poznaniu i we Wrocławiu. Łącznie odbyło się dotychczas 40 spotkań z archeologami przede wszystkim z Polski, ale także z Austrii, Czech, Mołdawii, Niemiec, Słowenii. Spotkaniom przyświeca idea otwartości, wnioskowań nie ograniczają sztywno przyjęte ścieżki interpretacyjne, prezentowane są zarówno szersze proble-

my, wynikające z długotrwałych studiów, problemy nurtujące poszczególnych badaczy-prelegentów „na bieżąco”. Organizatorzy są jednakże otwarci także na dyskusowanie problemów związanych z opracowywaniem wciąż przyrastającej bazy źródłowej, zdając sobie sprawę z tego, że wiele bardzo ciekawych materiałów pozyskanych w trakcie badań wykopaliskowych często skazanych jest na publikacyjny „niebyt”. Część spotkań realizowana jest w formie warsztatów, w trakcie których możliwa jest praca na oryginalnym materiale zabytkowym. Materialnym efektem pierwszego etapu spotkań jest publikacja książkowa pod red. M. Bohra i M. Teski – „Extra limites”, wydana w 2017 roku i dostępna pod adresem:

<http://archo.uni.wroc.pl/Instytut-Archeologii/Publikacje/Nowosci/Extra-Limites>.

Niemalże kilka dni temu ukazał się kolejny tom, stanowiący owoc spotkań z lat 2016–2018, pod redakcją stałych organizatorów cyklu, zatytułowany *Extra limites. Continuatio*. Można w nim znaleźć artykuły prelegentów z Polski, Czech oraz Mołdawii. Polecamy Państwu jego lekturę – plik można pobrać pod adresem:

<http://archo.uni.wroc.pl/Instytut-Archeologii/Publikacje/Nowosci/Extra-Limites-Continuatio>.

Ruszyły już prace, mające na celu opublikowanie trzeciego tomu cyklu. Więcej informacji o założeniach całego projektu można znaleźć na oficjalnej stronie:

<http://extralimites.pl/>

Polecamy także śledzenie aktualnych wydarzeń na profilu FB:

<https://www.facebook.com/extralimites>.

W poszukiwaniu niewidzialnego... Pamięci Andrzeja Jarosza (1971–2019) – najnowszy numer „Quarta” już w salonach sieci Empik.

Ukazał się najnowszy numer czasopisma „**Quart. Kwartalnika Instytutu Historii Sztuki UWr**”. Ma on charakter tematyczny i jest poświęcony pamięci zmarłego w grudniu 2019 **dr. Andrzeja Jarosza** – adiunkta w Instytucie Historii Sztuki UWr oraz dyrektora Muzeum Współczesnego Wrocław.

W sumie opublikowano osiem rozpraw, trzy recenzje, notę oraz spis publikacji śp. Andrzeja Jarosza. Trzy teksty ukazały się w języku angielskim. Na łamach czasopisma znajduje się tekst autora z Kanady, jak również pracowników z naszego Wydziału: **dr Sylwię Świśtocką-Karwot**, **prof. Waldemara Okonia** i **dr. hab. Cezarego Wąsa**, a także doktorantkę – **Karolinę Rojek** (wszyscy

z Instytutu Historii Sztuki). Tak w odredakcyjnym komentarzu pisał redaktor naczelny, **prof. Waldemar Okoń**, który wraz z **dr hab. Justyną Bajdą** (Instytut Filologii Polskiej UWr), pełnił także funkcję redaktora tematycznego numeru: “Mamy nadzieję, że najnowszy „Quart” utrwali w Państwa pamięci osobę i dokonania doktora Andrzeja Jarosza, po którego śmierci straciliśmy nie tylko wybitnego znawcę malarstwa XX wieku oraz naszego wieloletniego redakcyjnego współpracownika, ale też kolegę i wspaniałego przyjaciela. Postaramy się o nim nigdy nie zapomnieć, ponieważ pamięć również jest sztuką – i to być może najtrwalszą spośród wszystkich dostępnych nam sztuk”.

Na łamach nowego numeru czasopisma można przeczytać następujące artykuły:

- Justyna Bajda (Uniwersytet Wrocławski), *Obrazy pamięci w „Bliskich wodach” Julienu Gracqa*;
- Michał Haake (Uniwersytet Adama Mickiewicza), *Zd(a/e)rzenia. Ku teorii sztuki figuratywno-abstrakcyjnej*;
- Waldemar Okoń (Uniwersytet Wrocławski), *Księga*;
- Filip Pręgowski (Uniwersytet Mikołaja Kopernika), *An artist who used to disappear. About concealing artistic subjectivity in the art of Jack Goldstein*;
- Karolina Rojek (Uniwersytet Wrocławski), *The feminist street art from the western part of Mexico. The art of Mónica Barajas*;

- Sylwia Świsłocka-Karwot (Uniwersytet Wrocławski), *Czy otwarte dzieło sztuki otworzyło puszkę Pandory?*;
- Zuzanna Wagner (Uniwersytet Adama Mickiewicza), *Fizjonomie według Lyncha*;
- Cezary Wąs (Uniwersytet Wrocławski), *Rzeźba czasu w ogrodzie zdarzeń*;

W numerze znajdują się także recenzje, noty i opracowania: Waław M. Osadnik (University of Alberta, Kanada), *Counterinterpretation in film criticism. The case of „Ida” by Paweł Pawlikowski*; Hanna Grzeszczuk-Brendel (Politechnika Poznańska), *Na marginesie książki Richarda Němeca „Die Ökonomisierung des Raums”*; Bożena Steinborn, *Między strachem a odpowiedzialnością*; Andrzej Jarosz (1971–2019) – *spis publikacji* (opracował Jakub Zarzycki); Lista recenzentów i recenzentek w roku 2020.

Droga do Wyszehradu
Dokumenty opozycji polskiej i czechosłowackiej
1977–1989

Cesta k Visegrádu
Dokumenty polské a Československé opozice
1977–1989

Opracowali/Opracowała:
Petr Blažka
Łukasz Kamiński
Grzegorz Majewski

Wrocław 2020

Pod koniec 2020 roku ukazała się (w formie e-booka) publikacja poświęcona wyjątkowemu fenomenowi, jakim była współpraca polskiej i czechosłowackiej opozycji w latach 1977–1989. Wśród redaktorów tomu **Droga do Wyszehradu**, obok **dr. Petra Blažka** i **Grzegorza Majewskiego** znalazł się pracownik Instytutu Historycznego **dr Łukasz Kamiński**. Dwujęzyczna książka, zawierająca 105 dokumentów (w dużej części nigdy wcześniej niepublikowanych) jest dostępna w Internecie, m.in. na stronie wydawcy:

<http://instytutwlochkowica.pl/index.php/2020/12/23/pierwsza-publicacja-instytutu-pawla-wlochkowica/>

Publikację e-booka poprzedziła dyskusja z udziałem redaktorów publikacji i lidera Solidarności Polsko-Czechosłowackiej Mirosława Jasińskiego. Jej zapis można obejrzeć w serwisie Youtube:

<https://www.youtube.com/watch?v=Qa-vIOTwDWw&t=14s>

Ukazał się kolejny, trzeci tom pracy zbiorowej pt. **Okno na przeszłość. Szkice z historii wizualnej**, pod redakcją Doroty Skotarczak z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu i Jacka Szymala z Instytutu Kulturoznawstwa UW. W książce znajdują się rozdziały autorstwa studentek Instytutu Kulturoznawstwa (Jutrzenka Duchnowska, Marcjanna Heller, Katarzyna Dostatni, Milena Rychtowska, Aleksandra Szydłowska), które powstały jako poszerzone wersje prac zaliczeniowych podczas prowadzonego dr. Jacka Szymalę przedmiotu *Globalizacja kultury* w roku akademickim 2019/2020. W książce opublikowano także artykuły mgr. Pawła Szafrąńskiego z Instytutu Historycznego I dra Jacka Szymala. Publikacja jest kolejnym, piątym już tomem serii wydawniczej "Historia w Mediach".

Koniec 2020 r. w Instytucie Archeologii wiązał się z intensywnymi pracami, będącymi podsumowaniem kilku projektów naukowych, których efektem stały się publikacje książkowe. Projekt dofinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Fun-

dusz Promocji Kultury 4421/20/FPK/NID) kierowany przez dr. hab. Krzysztofa Jaworskiego, prof. UW, poświęcony był opracowaniu archiwaliów z badań wczesnośredniowiecznej Niemcy. Jego efektem jest praca pt. **Archiwalia z badań archeologicznych w Niemcy z lat 1950–1981** (pod redakcją **Joanny Kachel-Szyjki, Krzysztofa Jaworskiego i Aleksandra Limisiewicza**). Gród w Niemcy, od wielu lat czekający na zaangażowanych w jego badania archeologów i współpracujących z nimi dendrochronologów jest kluczem do zrozumienia wczesnośredniowiecznej archeologii Sudetów, a może i większej jeszcze części Śląska. Niemca, mimo swojego potencjału, padła jednak ofiarą tzw. „klątwy badań milenijnych” lub też mówiąc kolokwialnie, nie miała szczęścia do zwartych monografii archeologicznych. Stanowisko to badano z niewielkimi przerwami od 1950 do 1981 r., ale zebrana bogata dokumentacja uległa rozproszeniu po śmierci Józefa Kaźmierczyka, uczestnika wszystkich ekspedycji, a od 1962 r. ich faktycznego kierownika. Zebranie tych rozproszonych po wielu instytucjach materiałów wydawało się zadaniem godnym jedynie Herkulesa, jednak zainicjowany na przełomie tysiącleci swoisty renesans zainteresowania omawianym stanowiskiem zwieńczony seriami prac dyplomowych – zwłaszcza Pani Joanny Kachel-Szyjki – zaowocował szczęśliwie prezentowaną książką. Celem przedstawianej Czytelnikowi pracy nie jest oczywiście rozwikłanie wszystkich problemów badawczych związanych z wczesnośredniowieczną Niemcą. Kwestie merytoryczne, dotyczące stratygrafii stanowiska, jego chronologii, charakteru odkrywanych podczas jego badań zabytków, nie są w ogóle w niniejszym opracowaniu podejmowane. Praca ta zmierza w zupełnie innym kierunku – ma ona przedstawić nie tylko zasób źródeł archiwalnych powstałych podczas badań w Niemcy w drugiej połowie minionego stulecia, ale też ukazać drzemiący w nich naukowy potencjał, a w konsekwencji skłonić również przyszłe pokolenia archeologów do sięgnięcia do tych źródeł. Wkrótce na stronie Instytutu Archeologii pojawi się link do elektronicznej wersji książki, tymczasem już teraz zapraszamy do obejrzenia filmu poświęconego projektowi na instytucyjnym kanale Youtube:

<https://youtu.be/jHDvJYoOMjE>

Ukazała się także książka **Cmentarzyska kultur pomorskiej i przeworskiej w Głogowie-Nosocicach** autorstwa **Artura Błażejewskiego, Marcina Bohra i Adrianny Chrzanowskiej**. Książka jest owocem projektu o tym samym tytule, kierowanego przez dr. hab. A. Błażejewskiego, prof. UW, dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury (umowa nr 3024/20/FPK/NID) oraz ze środków Uniwersytetu Wrocławskiego. Celem projektu było całościowe opracowanie w nowoczesny sposób i opublikowanie kompleksu cmentarzyska kultury pomorskiej oraz dwóch cmentarzysk kultury przeworskiej, badanego w trakcie szeregu kampanii wykopaliskowych na przestrzeni ponad stu lat. Znaczna część dokumentacji archiwalnej obrazującej bardzo specyficzne, wyjątkowe zachowania z zakresu obrzędowości pogrzebowej oraz zróżnicowany ruchomy inwentarz zabytków stanowiący wyposażenie grobów nie były dotychczas nigdy wprowadzone do obiegu naukowego. Mimo to cmentarzysko w Nosocicach jest jednym z częściej cytowanych obiektów sepulkralnych kultury przeworskiej w jej wczesnej fazie rozwojowej, także w kontekście badań nad obrzędkiem pogrzebowym wczesnego okresu rzymskiego. Istniała nagląca potrzeba stworzenia opracowania obejmującego wszystkie etapy badań i wszystkie dostępne materiały źródłowe, w dużej części niepublikowane. Oprócz części analitycznej jednym z walorów opracowania jest skrupulatnie opracowany katalog zabytków oraz wykonana

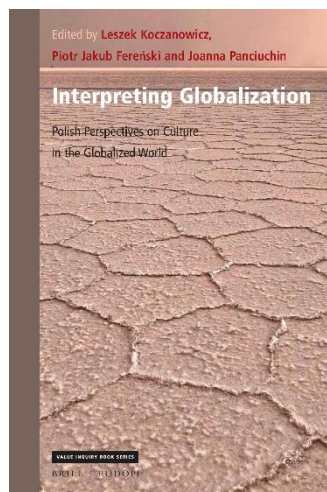

zgodnie ze współczesnymi standardami część ilustracyjna. Pełen tekst książki już wkrótce dostępny będzie pod adresem:

<http://archo.uni.wroc.pl/Instytut-Archeologii/Publikacje/Nowosci/Cmentarzyska-kultur-pomorskiej-i-przeworskiej-w-Glogowie-Nosocicach>

relacje w poszczególnych etapów realizacji projektu zgromadzone zostały zaś na jego profilu FB:

<https://www.facebook.com/Cmentarzyska-kultur-pomorskiej-i-przeworskiej-w-G%C5%82ogowie-Nosocicach-111819643791258> "

W należącym do najstarszych i najbardziej prestiżowych wydawnictw na świecie Brill, ukazała się książka *Interpreting Globalization* pod redakcją **prof. Leszka Koczanowicza**, **dr. Piotra J. Fereńskiego** i **Joanny Panciuchin**. Praca poświęcona jest sposobom konceptualizowania zjawisk o charakterze globalnym, jak i samym tym zjawiskom.

Wśród kluczowych pojęć, jakie się w niej pojawiają wymienić można: świat, uniwersalność, lokalność, kosmopolityczność, międzykulturowość, konflikty, migracje, przepływy, kapitał, rynek, stosunki międzynarodowe. Książka związana jest z działalnością pisma „Kultura – Historia – Globalizacja”. Ideą, która od początku przyświecała jego twórcom, było zgromadzenie rozmaitych głosów na temat tego, co w perspektywie historycznej i współ-

czesnej stanowi najistotniejsze zależności czy czynniki decydujące o procesach globalnych. Poza tekstami z zakresu kulturoznawstwa i historii, tom zawiera artykuły, które powstały między innymi w obszarze archeologii, antropologii, filozofii, socjologii, politologii, historii sztuki czy muzykologii. Wśród autorów tekstów jest wielu pracowników naszego wydziału: **prof. dr hab. Mirosław Kocur**, **dr hab. Adam Nobis**, **prof. UW**, **dr hab. Rafał Nahirny**, **dr Magdalena Barbaruk**, **dr Piotr J. Fereński** i **mgr Joanna Panciuchin** z Instytutu Kulturoznawstwa, **prof. dr hab. Bożena Muszkalska** z Instytutu Muzykologii oraz **prof. dr hab. Stanisław Rosik** i **dr hab. Piotr Badya** z Instytutu Historycznego.

UCZESTNICTWO W RADACH NAUKOWYCH I PRACACH INNYCH INSTYTUCJI

Prof. Krzysztof Ruchniewicz, dyrektor Centrum Studiów Niemieckich i Europejskich im. W. Brandta UW, uczestniczył w ewaluacji wiodącej placówki badań historycznych w Niemczech – Institut für Zeitgeschichte w Monachium. Zadaniem komisji ewaluacyjnej było zapoznanie się z pracą, dokonanie oceny oraz sformułowanie zaleceń dla jednego z najbardziej znanych i cenionych niemieckich instytutów badawczych zajmujących się historią najnowszą. Wrocławski historyk był wśród zagranicznych członków komisji jedynym przedstawicielem Europy Środkowo-Wschodniej (innymi zagranicznymi członkami byli profesorowie z Dublina i Oxfordu). Institut für Zeitgeschichte w Monachium powstał w 1949 r., zatrudnia ponad 200 pracowników. Roczny budżet placówki wynosi 13 mln euro.

Pani dr Sylwia Świśłocka-Karwot z Instytutu Historii Sztuki wygrała konkurs na stanowisko dyrektora Muzeum Współczesnego Wrocław i objęła swoje obowiązki z dniem 18 stycznia 2021 r. Pani Doktor jest specjalistką w zakresie sztuki współczesnej i krytyki artystycznej. Przez ostatnie dwa lata prezesowała również Dolnośląskiemu Towarzystwu Zachęty Sztuk Pięknych. Jest członkiem Rady Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu oraz została wybrana jako przedstawicielka prezydenta miasta do Wrocławskiej Rady Kultury.

STUDENCI I DOKTORANCI

Pani mgr Julieta Gonzalez-Springer, doktorantka w Instytucie Muzykologii UW, wzięła udział w międzynarodowej konferencji on-line „Dzieło muzyczne wobec tradycji kulturowych” (Musical works and cultural traditions), zorganizowanej przez Akademię Muzyczną im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy. 25 listopada 2020 r. prelegentka wygłosiła referat *Współistnienie trzech kultur w Nowej Hiszpanii i ich obecność w kompozycjach Gaspara Fernandez w XVII wieku*. Nagranie całej konferencji jest zamieszczone na profilu Akademii Muzycznej w Bydgoszczy na portalu Facebook.

Większość tekstów i zdjęć została nadesłana przez Pracowników i Doktorantów związanych z Wydziałem. Na materiały do kolejnego wydania Biuletynu czekamy do 25 lutego 2021 r. Proszę je wysłać w imieniu własnym lub pracowni, zakładów, katedr, instytutów czy kół naukowych na adres pawel.klint@uwr.edu.pl.